

# Extremisme in de Bijbel

Extremisme, we horen er dagelijks over. Het is een fenomeen waar we met z'n allen waarschijnlijk mee moeten leren leven. Het fenomeen lijkt nieuw, althans voor ons. Toch is dat niet waar. Extremisme is van alle tijden. In feite is het zo oud als de zondeval. Kain doodt zijn broer Abel met nog de geur van het paradijs in zijn neus. Een broedermoord vanuit godsdienstige motieven. Is dat extreem of niet?

Extremisme of radicalisme is de drang om aan anderen een politieke of godsdienstige ideologie op te leggen, liefst de hele samenleving. En om dat doel te bereiken, gebruiken zij (soms extreem) geweld.

## Jezus en de farizeeërs

In de Bijbel lezen we over een groep fanaten met wie Jezus regelmatig conflict heeft, de farizeeërs. In ons huidig taalgebruik is farizeeër een scheldwoord voor iemand die vroom doet of schijnheilig is, maar in Jezus' tijd waren zij niet slechts huichelachtige wetticisten. Zij waren véél meer dan dat! Jezus spaart hen in geen enkel opzicht. Hij noemt hen witgepleisterde graven vol doodsbeenderen. Of nog erger:

*Slangen, addereengebroad, hoe zou u aan de veroordeling tot de hel ontkomen? (Matt.23:33)*

Maar de meest beschuldigende uitspraak van Jezus naar hen is deze:

*Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen. Die was een mensenmoorder van den beginne ... (Joh.8:44a;NGB)*

Sommige bijbeluitleggers menen dat Jezus dit in het algemeen over de Joden van zijn tijd zegt, maar dat is niet waar. Deze uitspraak in Joh. 8 staat in een lange discussie die Jezus voert met de farizeeërs. Zij zijn er namelijk op uit om Jezus te doden. Tot twee maal toe zegt Jezus dat ook 'u probeert Mij te doden' (vs. 37 & 40). Aan het einde van deze discussie pakken zij ook werkelijk stenen op om Hem te doden (vs. 59). Het is een kenmerk van deze groepering, zij doden mensen die anders denken. De mensenmoordenaar van het begin is hun vader.

In de evangeliën moet je goed opletten tegen wie Jezus spreekt.

Je kunt Jezus' woorden aan het adres van de farizeeërs niet zomaar veralgemeniseren, alsof het ook jou kan aanspreken.
--

Zo is de bekende waarschuwing van Jezus om niet te zondigen tegen de heilige Geest, een zonde die niet vergeven kan worden, specifiek gericht aan de farizeeërs, nadat zij Jezus voor een bezetene hadden uitgemaakt (Mark.3:28-30). Daarmee kan een gewone gelovige zich niet zomaar vereenzelvigen. Je bent of wordt niet zomaar een farizeeër!

## Farizeïsme

Laten we eens verder inzoomen op het farizeïsme. Een schriftgeleerde is een algemene duiding voor iemand die de Schrift bestudeert en daar les in geeft. Ezra was zo iemand. Farizeeërs, en ook Sadduceeën, waren schriftgeleerden van een bepaalde stroming en het farizeïsme was van alle stromingen de meest fanatieke. Paulus, Gamaliel en Nicodemus hoorden hierbij. Het farizeïsme was de meest invloedrijke stroming. Zij was goed georganiseerd in de vorm van een Rabbinaat. Dat controleerde tal van Joodse instellingen. Zij hadden zitting in het Sanhedrin (d.i. de Joodse rechtspraak). Maar bovenal verstonden zij het vak van lobbyen en dat vergrootte hun invloed aanzienlijk. Zij lobbyde met

de politieke overheid middels de Herodianen –ook een Joodse groepering– en stonden in nauw contact met de overpriesters. Overpriesters vormden de godsdienstige overheid vanuit de priesterlijke bloedlijn. Zo hadden de farizeeërs overal hun mannetjes.

#### *Paulus*

Paulus weet veel te vertellen over zijn oude leven als farizeeër.

*... ik heb geleefd volgens de **meest nauwgezette richting** binnen onze godsdienst, namelijk als farizeeër. (Hand.26:5)*

*U hebt immers gehoord van mijn levenswandel, voorheen in het Jodendom, dat ik de gemeente van God **uitermate fel vervolgde en die verwoestte**; en dat ik in het Jodendom **meer vorderingen** maakte dan veel leeftijdgenoten onder mijn volk, omdat ik een nog **groter ijveraar** was voor de **overleveringen van mijn vaderen**. (Gal.1:13-14)*

Paulus was dus nog fanatieker dan de rest. Hij weer als geen ander wat farizeïsme inhoudt. Van zijn verleden is Paulus zich ook zeer bewust. Hij noemt zichzelf een misgeboorte en durft zich amper apostel te noemen.

*En het laatst van allen is Hij ook verschenen aan mij, de **misgeboorte**. Ja, ik ben de minste van de apostelen, niet waard apostel te heten, want **ik heb Gods kerk vervolgd**. (1Cor.15:8-9; WV78)*

Waarom heeft het verleden Paulus toch zo dwars gezeten? Als hij toch zo veel van Gods wet hield en van daaruit handelde, wat valt hem dan te verwijten? Daar zit nu precies *onze* grote misvatting!

#### **Religieus extremisme**

U hoorde het Paulus zojuist zelf zeggen. Hij was een groot ijveraar voor de overleveringen van zijn vaderen.

Zijn voorvaderen hadden een religie ontwikkeld op basis van mensenwetten en schoven Gods wet juist opzij.
---

Daarom had Jezus het ook zo vaak met hen aan de stok!

*Maar tevergeefs eren zij Mij door leringen te onderwijzen die **geboden van mensen** zijn. ... En Hij zei tegen hen: U stelt op een mooie manier **Gods gebod terzijde** om u aan uw overleving te houden. (Mark.7:7 en 9)*

De godsdienst die de farizeeërs doorvoerden, was geen ware godsdienst, maar een starre religie gebaseerd op mensenwetten. Het meest trieste feit is dat zij meenden daarmee God te eren. Dit zie je telkens bij religieus extremisme. De RK kerk met zijn brandstapels, Hitler en zijn holocaust, zij meenden God een dienst te bewijzen door wat zij deden en ook het huidige extremisme van IS gelooft dit. Menende de ware God te dienen, hebben zij de duivel als vader.

#### *Ronselen*

Het farizeïsme wordt in de Bijbel beschreven en daarom dient het hier als model, maar extremisme is geen uitvinding van het Jodendom. Het is er altijd geweest in zovele culturen. Zo lezen we op welke wijze farizeeërs volgelingen maakten. Jezus zegt:

*Wee u, schriftgeleerden en Farizeeërs, huichelaars, want u reist zee en land af om één proseliet te maken, en als hij het geworden is, **maakt u hem** een kind van de hel, dubbel zo erg als u. (Matt.23:15)*

Zij ronselden volgelingen overal vandaan, zelfs in het buitenland, en trainde hen. Volgens Jezus werden zij daardoor 'kinderen van de hel'. Waarvoor werden zij getraind? ... Gewoon, om te doen wat farizeeërs doen:

het uitbreiden van een mensenreligie en het vervolgen van andersdenkenden.
--

Dit is het doel van religieus extremisme in het algemeen en van farizeïsme in de Bijbel.

### *Vervolging*

Hoe zag die vervolging in Jezus' tijd eruit? Ik lees over vijf methoden. De mildste vorm was het 'uit de synagoge werpen', excommunicatie zouden wij het noemen. Mensen straffen door hen sociaal te isoleren en natuurlijk zijn mensen daar bang voor. Gelovigen durven hierdoor hun geloof niet te belijden.

*Velen van de leiders geloofden in Hem, maar vanwege de Farizeeën **beleden zij het niet**, opdat zij niet **uit de synagoge geworpen** zouden worden. (Joh.12:42)*

Zo creëer je heimelijke gelovigen en dat is ook de bedoeling van dit pressiemiddel, het getuigenis onderdrukken. Maar er waren ernstiger methoden van vervolging. Paulus beschrijft het als volgt:

*Ik heb velen van de heiligen in de **gevangenis** opgesloten, nadat ik daartoe volmacht van de overpriesters gekregen had; en als zij **gedood** werden, stemde ik daarmee in. En in alle synagogen heb ik hen **gedwongen te lasteren**; en ik trad in **razende woede** tegen hen op en vervolgde hen zelfs in de **buitenlandse steden**. (Hand.26:10-11)*

Gelovigen dwingen om te lasteren waarbij ze hun God en Christus moeten ontkennen of gedwongen worden een andere God te belijden. Op welke manier Paulus dwong, staat er niet, maar door de hele geschiedenis zijn dreigen met zware straffen en martelen beproefde methoden. Daarna volgt gevangenschap of de doodstraf. Het is de realiteit van onze vervolgte broeders en zusters. Tot slot staat er dat hij hen najoeg tot in het buitenland. Er is niets nieuws onder de zon. Gevluchte christenen worden lastig gevallen in vluchtelingenkampen of in een later stadium door familie of overheid in het buitenland nog opgespoord.

### **Extremisme zal stoppen**

Het farizeïsme als gewelddadige stroming binnen het Jodendom is van tijdelijke aard geweest. Het huidige rabbinaat dat een voortzetting is van het farizeïsme, kijkt nog steeds neer op Messias belijdende joden, maar van ernstige vervolging is geen sprake meer. Ook de RK is gestopt met zijn brandstapels en de holocaust is voorbij. Blijkbaar is extremisme op den lange duur niet vol te houden.

### *Eindoordeel*

Dat betekent niet weg dat God het door de vingers ziet. In Gods Wet, de Tora, staat dat niemand vrij uit gaat die onschuldig bloed vergiet (Ex.23:7). Jezus kondigt deze afrekening aan in Zijn rede tegen de farizeeërs.

*... opdat van dit geslacht afgeëist wordt het bloed van alle profeten dat van de grondlegging van de wereld af vergoten is, van het bloed van **Abel** tot het bloed van Zacharias, ...Ik zeg u, het zal afgeëist worden van **dit geslacht**. (Luk.11:50-51)*

Mooi om te lezen dat het allereerste bloed van Abel niet vergeten is. God komt erop terug. Jezus spreekt tegen de farizeeërs en dat bedoeld Hij ook met 'dit geslacht'. Dat slaat dus niet op de generatie Joden die dan leeft, maar het slaat op 'dit type mensen', dit soort, vervolgers, extremisten. Zij zullen de dans niet ontspringen.

## VRAGEN

1. Wat is het verschil tussen een extremist en een activist?
2. Vrijwel alle gelovigen kennen de farizeeërs als joodse godsdienstige groep. De gedachte dat het religieus extremisten zijn, zal echter bij velen niet zijn opgekomen. Wat zal daar de reden van zijn?
3. Wat vindt u van de gedachte dat Jezus' Zijn bediening plaatsvond in een maatschappij waarin religieuze extremisten de boventoon voerden? Zou dit een mede-verklaring kunnen zijn voor het feit dat de Messiasverwachting onder de Joden in Jezus' tijd zo hoog was.
4. Niet iedereen is zich bewust van onze bloedige kerkgeschiedenis. Hoe is dat bij u? Weet u van de vervolgingen die onder de vlag van het christendom hebben plaatsgehad? Wist u dat zelfs Hitler religieuze motieven had?
5. Is er in uw kerk aandacht voor de vervolgte kerk? Op welke manier bent u daarbij betrokken?
6. Veel gelovigen zijn onder de indruk van de wonderlijke bekering van Saulus beschreven in Hand. 9. Normaliter vindt bekering plaats op grond van de prediking van het Woord. Hoe gebeurt dit bij Saulus? Hoe bereikt God hem en waarom op die wijze?
7. Stelling: "De wonderlijke manier waarop Saulus tot geloof komt zegt veel over wie Saulus is en zou niet model moeten staan voor 'de echte bekering'." Bent u het eens met deze stelling?
8. Lees eerst Filip.3:13-14. Wat zou Paulus bedoelen met 'vergetend wat achter is'?
9. Lees Ex.23:7 en nogmaals Luk. 11:50-51. Ziet u hierin bevestigd dat God Zijn Eigen Tora toepast?
10. Lees Matt.23:34-36.
  - a. Hoe heeft u 'dit geslacht' altijd geïnterpreteerd?
  - b. Kan u zich vinden in de uitleg dat hiermee specifiek religieus extremisten worden bedoeld?
11. Lees Mark.3:28-30.
  - a. Wist u van het bestaan van zonde tegen de heilige Geest en vooral het gegeven dat die niet vergeven wordt?
  - b. Als u ervan wist, maakte u zich dan wel eens zorgen of een dergelijke zonde u zou overkomen?
  - c. Heeft de uitleg in deze meditatie u gerust gesteld?